

עם, כאשר היה חור בגרוש (ו) הרבה זמן לפני שהיה חור בלירה) היו בארץ-ישראל פועלי-בניין שהיו, בי ארצות מוצאם, פרופסורים מוסמכים לפי סיקה.

ימים אלה עברו. כיום עובדים בכניין צעירים בריאים המתאימים לכך. פרופסורים לפסיקה עוזרים במכון וייצמן לפיתוח משק מכונני ולגי מתקדם.

פעם היו בארץ-ישראל נהגי-מוניות שידעו לשרוק יצירות שלמות של ברהמס. כל תייר זר התרשם מכך.

כיום יש דור של נהגי-מוניות מקצועיים. מו שיודע כך לשרוק את ברהמס מנגן בתזמורת הפלי הרמונית או עוסק בהוראה בקוני טרבטוריון.

פעם היו בארץ כל הגברים, מפרופסור רים ועד נהגי-מוניות, משרתים לפחות חודש אחד בשנה במילואים.

כיום — — —

ואני רוצה לשאול, גם בדחילו וגם ברחימו.

קבע תחילה כמה נתונים. כדי להגיד דיר ולגדר את זירת הוויכוח.

אנו זקוקים לצבא כדי להגן עלינו בשעת-הצורך. וכדי להרתיע התקפה עלינו.

העובדה שממשלתנו אינה פועלת למען השלום, ושכמה משריה הבכירים אף פועלים במרץ כדי לסכל את המזימה להשכינו, אינה משנה עובדה זו. מוטל עלינו לשנות את הממשלה ואת המדיניות. אבל באותה שעה מוטל עלינו לדאוג גם לכך שאם תפרוץ מלחמה, ואפילו באשמתנו — לא נאי בד כה.

גם כבוא השלום — כאשר יבואו — לא ייעלם בן לילה הצורך בצבא. להיפך: קיומו של צבא בריא, יעיל וכשיר הוא אחת הערובות העיקריות לקיום השלום, לפחות בשלביו הראשונים.

בהיותנו עם קטן, בעל משאבים מוגר בלים, זקוקים אנחנו לצבא-מילואים. ה'

באנשי-מילואים, במידה שאינו מאוייש באנשי חובה וקבע.

את אנשי המילואים יש לתרגל מדי שנה.

חוז מזה מוטלים על צה"ל אלה-ואלה תפקידים אחרים, שרק אנשי-מילואים יכולים לשאת בהם. תפקידים אלה מחייבים, אולי, תקן נוסף של אנשי-מילואים. בדיקה כזאת תעלה, בסופו של חשבון, מיספר מירבי של אנשים שיש להחזיקם בשירות-מילואים.

כל זה מסתכם בכך-יזכר אנשים. ולא יוכל להיות שמך של ספק בכך שמספר זה נופל — ואולי נופל בהרבה — ממיספר האנשים הנמצאים כיום במיספרות של מיר ואים.

מדוע? מפני שבדיקה כזאת לא נערכה מעולם, ואנשים מועברים למיר לואים באופן אוטומטי, כדבר מובן מאליה. כל עקרת-בית יודעת שאם מביא הבעל הביתה אלף לירות בחודש, דרושות כל

האם כדאי לגייס פרופסור לכימיה, המצנח על מחקר חשוב בעל ערך חיוני למשק המדינה, כדי שישמור בלילה על אותו מחנה?

האם אין לאישי תפקידים אלה עליידי נוטרים, שיימלאו אותם בי שבר הרבה יותר נמוך, וכיעילות הרבה יותר גבוהה (מפני שיהיו קבועים) — מבלי לשבש תהליכי ייצור, עבודות מדעיות, שרותים חשובים?

החיסכון יהיה כפול: חסכון עצום בי תקציב המדינה — וחיסכון עצום פי כמה למשק המשווע למומחים מכל הסוגים, הזועק לידים עובדות ומאומנות.

פריון-העבודה, ייעול הייצור — אלה

מילואים

כן, כיום הם עדיין עושים את אותו הדבר.

ואני מתכבד כזה לשאול: למה, בעצם?

בשבעות האחרונות, לכבוד מלאת שנה להפסקת-האש, התחילה אופנה חדשה בארץ. אנשים שואלים: אולי אפשר להתחיל לחסוך בתקציב הביטחון? שרה-האוצר, פינחס ספיר, שהקפיד לל הצהיר במשך שנים כי אינו נוגע כלל בהצעת-התקציב של משרד-הביטחון, אלא מאשר אותו אוטומטית ללא בדיקה — עורר את השאלה אם אפשר, אולי-אולי, לחסוך בו קצת.

אפילו נשיא התאחדות בעלי התעשייה, איש ימין מובהק, השמיע את אותה שאלה בפני ציבור של עסקני-פועלים.

וזה מוזר, מוזר מאד.

כי מאז קום המדינה ועד עצם השנה הזאת, לא העזו איש לבטא שאלה זו.

לא בקול רם, לא בכחש, ואפילו לא בחלומי.

כי אנחנו עם הנתון במצור. אנו מוקץ פים אויבים הקמים עלינו ללכתוננו, וכי, או איך יעזו משהו לשאול אם אפשר, לחסוך כהוצאות הביטחון?

אלא שהזמן, ושנה שלמה של הפסקת האש, עושים את שלהם אפילו בשטח זה. השאלה נשאלה. בקול רם. הארץ לא רעדה, והשמים לא נפלו. הקדוש-ברוך הוא לא שלח ברק כדי להעניש את הרשעים, והאדמה לא ספרה את פיה כדי לבלעם, כמו את קורח ועדתו.

משמע: מותר לשאול. אמנם בדחילו וברחימו, אבל מותר.

שיטה עצמה היא יעילה, חסכונית-יחסית, והיא הוכיחה את עצמה.

עד כאן אין ויכוח. הוויכוח מתחיל מכאן: איזה צבא-מילואים? מה צרכים להיות ממריו?

שאלה זו לא התעוררה בראשית ימי צה"ל. כי התשובה היתה נתונה מראש, נוכח ממדיו המצומצמים של כוח-האדם שלנו אז. מי שסיים את שרותו בצה"ל, עבר אוטומטית לשרות במילואים. זה היה דרוש מבחינה כמותית. עם קום המדינה מנה היישוב העברי בארץ כ-650 אלף תושבים בלבד. זה היה גם רצוי מבחינה רעיונית. כולם היו שווים בפני החוק ובפני צה"ל, כולם שרתו במילואים.

אלא שבינתיים גדדה אוכלוסיית המדינה, ומגיעה לשלושה מיליון. שנח-שנה מסיום שנתון נוסף את שרותו הסדיר בצה"ל, ומצטרף ל מילואים. מי שמלאו לו 18 שנה בי יום הקמת צה"ל, הוא עתה בן 41 וחדושיים, ומשרת עדיין במילואים.

והשאלה היא: האם זה עדיין סביר?

האם בכלל נבדקה שאלה זו אי פעם מראשיתיה ובכללותה, באופן אובייקטיבי, בעזרת שיטות מדעיות מעורבנות?

אילו נערכה בדיקה זו, היא היתה מתנהלת לפי העקרונות הבאים: אם תפרוץ בעתיד הנראה-לעין מלחמה כוללת בינינו ובין האויב המירבי האסרי, יהיה צה"ל זקוק לכרוכך חטיבות קרביות, כרוכך יחידות אחרות בים, בי יבשה, באוויר, בשרותים.

את המכונה הצבאית הזאת יש לאישי

אלף הלירות לסיפוק הצרכים המינימליים של המשפחה.

אם אותו בעל יקבל לפתע העי לאת שכר של 500 לירות נפו, תגיד לה אותה עקרת-בית לפתע לי ה' שכום של 1500 ל"י בחודש דרוש לכיסוי ההוצאות ההכרחיות ביו"ת של המשפחה.

וזוהי חוכמת-חיים פשוטה. היא נכונה לגבי תקציב-המדינה כשם שהיא נכונה לגבי התקציב של עקרת-בית. היא נכונה גם לגבי תקציב כוח-האדם בכל מיסגרת אנושית — משרד, בית-חרושת, מנגנון המדינה, משלחת לירח — וצבא.

הצורך בכוח-אדם גדל אוטומטי טית בהתאם למיספר האנשים שי רשנם. ככל שיוגדל מיספר האנשים המצויים, כן יתרחבו הצרכים.

אלא שגידול המנגנון אינו מביא עימו גידול של יעילות.

לעיתים קרובות מאד נכון החיי פך.

וזוהי התגלית הקשורה בשמו של הפי-רופסור פארקינסון, וגם צה"ל, אחת הד מיסגרות היעילות ביותר במדינה, אינו חופשי מתחלת חוקיה.

לצה"ל יש מיתקנים, ועל המיתקנים האלה צריכים לשמור.

השאלה היא: האם כדאי לקחת מנהל-עבודה של בית-חרושת המייצר מוצרי ייצוא, להוציאו מעבודתו במשך חודש, לגרום לשיבושים חמורים בתהליכי הייצור, לשלם למיפעל את מלוא משכורתו (1800 ל"י ברוטו) מכספי משלם-המיסים — כדי שאותו איש יעמוד בשער של מחנה מס' 1864, יעלה ויוריד את המח' סום בשער?

הם ערכים חיוניים במשק הישראלי, ש' הוא בסיס ביטחון המדינה. אמנם, אין הם מעניינו של סגן-אלוף בצה"ל. עליו מוטלים תפקידים אחרים. אך הם חשובים מאד-מאד.

א יוני רוצה להיכנס כאן להשלכות הרעיוניות והרגשיות של הבעיה. די בבירור הגורם הצבאי והגורם הכלכלי — שני גורמים הניתנים לבחינה אובייקטיבית.

תקציבי הביטחון בולעים השנה כ-6.6 מיליארד ל"י — כמחצית תקציב המדינה. כשליש התוצר הלאומי הגולמי. על כך יש להוסיף את הסכומים הקשורים בביטחון הקיימים בתקציבי כל שאר ה' משרדים הממשלתיים, כולל הביטוח הלאומי, המשלם את שכר מגויסי המילר-אים.

אירגון מחדש של שיטת המיגוד אים, בהתאם למציאות של שנות השבעים, יחסוך חלק ניכר ממנו. הדבר טעון בדיקה יסודית.

הסמל של צה"ל הוא טאנק — לא פרה קדושה. הטאנק הוא מלשיר יעיל למילוי משימה מעשית.

פרה קדושה היא ההיפך מזה.

* לפי החישוב הבא: תקציב הביטחון 5200 מיליון, מחצית תקציב המשטרה 85, רורבות 50, תקציבים מיוחדים 265, מח' צית הריבית על חובות המדינה 500, מחצית החזרת חובות המדינה 500.